JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS PHILIPPE LÉGER

3 päivänä toukokuuta 2001 [1]

Sisällys

I Asioita C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 koskevat oikeussäännöt I-5761

II Asioiden C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 käsittelyn vaiheet I-5765

A Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely I-5765

1. Asia C-67/99 ..... I-5765

2. Asia C-71/99 ..... I-5766

3. Asia C-220/99 ..... I-5768

B Asianosaisten vaatimukset I-5769

1. Asia C-67/99 ..... I-5769

2. Asia C-71/99 ..... I-5770

3. Asia C-220/99 ..... I-5771

III Komission esittämät kanneperusteet ja asianosaisten väitteet ja niiden perustelut I-5772

A Komission kehittelemät, asioissa C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 samanlaiset väitteet ja niiden perustelut I-5772

1. Ensimmäinen kanneperuste I-5772

2. Toinen kanneperuste I-5774

B Komission kehittelemät, kutakin asioista C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 erikseen koskevat väitteet ja niiden perustelut sekä asianosaisten väitteet ja niiden perustelut I-5774

1. Asia C-67/99 ..... I-5774

Ensimmäinen kanneperuste I-5774

Toinen kanneperuste I-5775

2. Asia C-71/99 ..... I-5775

Ensimmäinen kanneperuste I-5775

Toinen kanneperuste I-5777

3. Asia C-220/99 ..... I-5778

Ensimmäinen kanneperuste I-5778

Toinen kanneperuste I-5781

1 Alkuperäinen kieli: ranska.

IV Arviointi I-5781
A Irlannin ja Ranskan tasavallan esittämät oikeudenkäyntiväitteet I-5781
1. Asia C-67/99 ..... I-5781
2. Asia C-220/99 ..... I-5783
B Ensimmäinen kanneperuste I-5784
1. Jäsenvaltioiden harkintavallan laajuus erityisten suojelutoimien alueiden osoittamisen ensimmäisessä vaiheessa I-5784
2. Asia C-67/99 ..... I-5786
3. Asia C-71/99 ..... I-5786
4. Asia C-220/99 ..... I-5787
C Toinen kanneperuste I-5788
1. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjen velvoitteiden sisältö ja niiden täyttämiselle asetettu määräaika I-5788
2. Asia C-67/99 ..... I-5789
3. Asia C-71/99 ..... I-5790
4. Asia C-220/99 ..... I-5790
D Oikeudenkäyntikulut I-5790
Ratkaisuehdotus I-5791

1. Käsiteltävinä olevilla kanteilla Euroopan yhteisöjen komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Irlanti, Saksan liittotasavalta ja Ranskan tasavalta eivät ole noudattaneet luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY [2] 4 artiklan 1 kohtaa.

2. Luontotyyppidirektiivin tavoitteena on erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston, jota kutsutaan nimellä Natura 2000, aikaansaaminen kolmivaiheisessa menettelyssä. Ensimmäisen vaiheen kuluessa, joka ainoastaan on käsiteltävänä olevissa asioissa merkityksellinen, jäsenvaltioiden on luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan säännösten mukaan lähetettävä komissiolle luettelo alueellaan olevista alueista, joilla on direktiivin liitteissä I ja II määriteltyjä luontotyyppejä ja luontaisia lajeja. Luetteloon on liitettävä näin luetteloituja kansallisia alueita koskevat tiedot. [3]

2 — EYVL L 206, s. 7; jäljempänä luontotyyppidirektiivi.

3 — Komission edustaja luonnehti suunnitelman ulottuvuutta "kunnianhimoisimmaksi suojelun alalla Nooan arkin jälkeen".

3. Komissio moittii Irlantia, Saksan liittotasavaltaa ja Ranskan tasavaltaa siitä, että ne ovat lähettäneet komissiolle epätäydelliset luettelot ja laiminlyöneet liittää niihin liittyvät vaaditut tiedot.

4. Käsiteltävänä olevat kanteet koskevat näin ollen sen harkintavallan määrittelemistä, joka jäsenvaltioilla on erityisten suojelutoimien alueiden osoittamisen ensi vaiheessa.

I Asioita C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 koskevat oikeussäännöt

5. Luontotyyppidirektiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan. [4]

6. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi luontotyyppidirektiivissä säädetään erityisten suojelutoimien alueiden [5] yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston perustamisesta määritellyn aikataulun mukaisesti. [6]

7. Luontotyyppidirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan tällä verkostolla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppejä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, sekä luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY [7] mukaisesti perustetuilla erityisen suojelun alueilla [8] turvataan suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarpeen vaatiessa saattaminen ennalleen tiettyjen luontotyyppien ja tiettyjen lajien elinympäristöjen osalta niiden luontaisella levinneisyysalueella.

8. Luontotyyppidirektiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on edistettävä Natura 2000:n aikaansaamista siinä suhteessa kuin sen alueella esiintyy 1 kohdassa tarkoitettuja luontotyyppejä ja lajien elinympäristöjä. Tässä tarkoituksessa jäsenvaltio osoittaa alueita erityisten suojelutoimien alueeksi mainitut tavoitteet huomioon ottaen, eli säilyttääkseen tai saattaakseen ennalleen suotuisan suojelun tason alueellaan sijaitsevissa asianomaisissa elinympäristöissä. Direktiivin tarkoittamassa merkityksessä alueella tarkoitetaan maantieteellisesti määriteltyä aluetta, joka on selvästi rajattu. [9]

9. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklassa säädetään erityisten suojelutoimien alueiden osoittamismenettelystä. Se käsittää kolme vaihetta.

4 — Ensimmäinen, kolmas, neljäs, viides ja kuudes perustelukappale.

5 — Kuudes ja seitsemäs perustelukappale.

6 — Kuudes perustelukappale.

7 — EYVL L 103, s. 1; jäljempänä lintudirektiivi.

8 — Tämä alaviite ei koske suomenkielistä versiota.

9 — Luontotyyppidirektiivin 1 artiklan j alakohta.

10. *Ensimmäinen vaihe* kuvataan 4 artiklan 1 kohdassa.

11. Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että ensimmäisen vaiheen toteuttaminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Jäsenvaltion on *laadittava* liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella *luettelo* alueista, joilla on liitteessä I määriteltyjä luontotyyppejä ja liitteessä II mainittuja luontaisia lajeja.

12. Luontotyyppidirektiivin liitteessä III (1 vaihe) luetellaan seuraavat perusteet:

"A. *Alueen arviointiperusteet liitteessä I mainitun luontotyypin osalta*

a) Luontotyypin edustavuus kyseisellä alueella.

b) Luontotyypin pinta-ala verrattuna kyseisen luontotyypin kokonaispinta-alaan kansallisella alueella.

c) Kyseisen luontotyypin rakenteen ja toimintojen suojeluaste sekä mahdollisuudet palauttaa alkuperäinen tila.

d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen luontotyypin suojelulle.

B. *Alueen arviointiperusteet jonkin liitteessä II mainitun lajin osalta*

a) Alueella elävän lajin kannan koko ja tiheys verrattuna kansallisen alueen muihin kantoihin.

b) Kyseisen lajin ja sen elvyttämismahdollisuuksien kannalta tärkeiden elinympäristötekijöiden suojeluaste.

c) Alueella elävän kannan eristyneisyys verrattuna lajin luontaiseen levinneisyyteen.

d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen lajin suojelulle."

13. Jäsenvaltiot luokittelevat näiden perusteiden mukaan alueet, joiden ne kansallisessa luettelossaan ehdottavat soveltuvan yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi, sen mukaan, mikä niiden suhteellinen merkitys on jonkin liitteessä I mainitun luontotyypin tai liitteessä II mainitun lajin suojelulle. [10] Luettelossa osoitetaan ne alueet, joilla on jäsenvaltioiden edellä mainitun liitteen III (1 vaihe) A ja B kohdassa lueteltujen perusteiden mukaan valitsemat ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja ensisijaisesti suojeltavat lajit. [11] Ensisijaisina pidetään lajeja ja luontotyyppejä, jotka ovat uhanalaisia ja joiden suojelusta yhteisö on erityisvastuussa. [12]

14. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta, että "nämä alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paikkoja, joissa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät". Samoin "laajoilla alueilla elävien vesieläinlajien osalta näitä alueita koskeva luettelo laaditaan ainoastaan, jos voidaan selvästi määrittää alue, jossa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset ja biologiset tekijät".

10 — Liitteen III (1 vaihe) C kohta.

11 — Ibidem, D kohta.

12 — Luontotyyppidirektiivin 1 artiklan d ja h alakohta.

15. Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan luettelo on toimitettava komissiolle kolmen vuoden kuluessa luontotyyppidirektiivin tiedoksiantamisesta yhdessä kutakin aluetta koskevien tietojen kanssa. Näihin tietoihin kuuluu alueen kartta, nimi, sijainti ja laajuus sekä liitteessä III (1 vaihe) eriteltyjen perusteiden soveltamisesta saadut tiedot, ja ne on toimitettava lomakkeella, [13] jonka komissio on valmistellut luontotyyppidirektiivin 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti. [14] Komissio vahvisti lomakkeen 18.12.1996 tekemällään päätöksellä 97/266/EY. [15] Päätös annettiin tiedoksi Irlannille, Saksan liittotasavallalle ja Ranskan tasavallalle 19.12.1996.

16. *Toinen vaihe* selvitetään luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa.

17. Toisen vaiheen menettely koostuu kahdesta vaiheesta. Ensimmäisessä komissio laatii "yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa ja niiden esittämien luetteloiden pohjalta liitteessä III (2 vaihe) vahvistettujen perusteiden mukaan — —

13 — Jäljempänä lomake.

14 — Tässä menettelyssä komissio päättää luontotyyppidirektiivissä säädetyistä toimenpiteistä kuultuaan ad hoc -komiteaa, joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja (direktiivin 20 artikla).

15 — Ehdotettujen Natura 2000 -alueiden ilmoituslomakkeesta 18 päivänä joulukuuta 1996 tehty komission päätös (EYVL 1997, L 107, s. 1. ja erityisesti s. 20).

luonnoksen *yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi*, josta ilmenevät alueet, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja". [16]

18. Heti tämän ensimmäisen vaiheen jälkeen "*komissio hyväksyy — — luettelon* valituista *yhteisön tärkeänä pitämistä alueista*, [17] joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä ja yksi taikka useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja", [18] luontotyyppidirektiivin 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

19. Luontotyyppidirektiivin liitteessä III säädetään myös perusteista, jotka jäsenvaltioiden ja komission on otettava huomioon valitessaan yhteisön tärkeinä pitämiä alueita toisessa vaiheessa. [19]

20. Kolmannesta vaiheesta säädetään 4 artiklan 4 kohdassa. Se merkitsee erityisten suojelutoimien alueen osoittamisen päättymistä ja kuuluu jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Säännöksessä säädetään, että kun yhteisön tärkeänä pitämä alue on hyväksytty ja kun se on merkitty komission laatimaan luetteloon toisen vaiheen päättyessä, "kyseisen jäsenvaltion on osoitettava tämä alue *erityisten suojelutoimien alueeksi* — — ". [20]

21. Direktiivin 6 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelu- ja käyttötoimenpiteet. Tähän tarkoitukseen tähtäävät toimenpiteet toteutetaan lähtökohtaisesti, kun kolmas vaihe on saatettu päätökseen. Luontotyyppidirektiivissä säädetään kuitenkin, että yhteisön tärkeänä pitämän alueen [21] heikentymistä estävät toimenpiteet on toteuttava toisen vaiheen päättyessä. [22]

22. Luontotyyppidirektiivi annettiin tiedoksi 9.6.1992 ja määräaika, jonka kuluessa jäsenvaltioiden oli toimitettava komissiolle luettelo ehdotetuista alueista ja näitä alueita koskevat tiedot, päättyi 10.6.1995. [23]

16 — Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta, kursivointi tässä.

17 — Tämä alaviite ei koske suomenkielistä versiota.

18 — Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta, kursivointi tässä.

19 — Valintaperusteita ovat mm. "alueen maantieteellinen sijainti liitteessä II mainittujen lajien muuttoreitteihin nähden sekä se, kuuluuko alue molemmin puolin yhteisömaiden yhtä tai useampaa yhteistä rajaa sijaitsevaan ekosysteemiin" (liitteen III (2 vaihe) 2 kohdan b alakohta) ja alueen "ekologinen merkitys" (liitteen III (2 vaihe) 2 kohdan e alakohta).

20 — Direktiivin 4 artiklan 4 kohta, kursivointi tässä.

21 — Esimerkiksi suunnitelmat tai hankkeet, jotka saattavat vaikuttaa yhteisön tärkeinä pitämiin alueisiin merkittävästi, on arvioitava niiden alueisiin kohdistuvien vaikutusten kannalta (luontotyyppidirektiivin 6 artiklan 3 kohta).

22 — Direktiivin 4 artiklan 5 kohta.

23 — Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

II Asioiden C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 käsittelyn vaiheet

A *Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely*

1. Asia C-67/99

23. Koska komissio ei saanut Irlannilta luetteloa alueista, joilla on liitteessä I mainittuja luontotyyppejä ja liitteessä II mainittuja luontaisia lajeja, eikä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjä tietoja näistä alueista eikä mitään muutakaan tietoa, jonka perusteella se voisi päätellä, että Irlanti on toteuttanut tarpeelliset toimenpiteet velvoitteidensa noudattamiseksi, komissio kehotti 24.4.1996 päivätyllä virallisella huomautuksella EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) mukaisesti Irlannin hallitusta esittämään komission huomautuksia koskevat väitteensä kahden kuukauden määräajassa.

24. Irlannin viranomaiset lähettivät komissiolle 28.4.1997 luettelon, joka sisälsi 207 aluetta, jotka kattoivat 5 530 km^2 suuruisen alan. Alueita oli julkisesti ehdotettu osoitettaviksi ja niillä oli ensisijaisia luontotyyppejä.

25. Ottaen huomioon, että lomake oli annettu tiedoksi Irlannille 19.12.1996, komissio osoitti Irlannin hallitukselle 11.7.1997 perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti täydentävän virallisen huomautuksen. Komissio korosti siinä lomakkeen käytön välttämättömyyttä merkityksellisten tietojen ilmoittamisessa, ja moitti Irlannin hallitusta siitä, että se ei ollut lähettänyt täydellistä luetteloa luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista alueista eikä ollut toimittanut alueita koskevia artiklassa säädettyjä tietoja, ja kehotti Irlannin hallitusta uudelleen esittämään huomautuksensa kuukauden määräajassa.

26. Irlannin viranomaiset ilmoittivat 5.9.1997 komissiolle, että heidän aikomuksensa oli noudattaa luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa asetettuja velvollisuuksia ja laatia vaadittu lopullinen luettelo kolme vaihetta käsittävän aikataulun mukaisesti. Ensimmäisen vaiheen päättyessä eli ennen vuoden 1997 loppua komissio tulisi saamaan luettelon alueista, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä.[24] Toisen vaiheen päättyessä sille toimitettaisiin luettelo, josta ilmenisivät luontotyypit ja lajit, jotka eivät ole ensisijaisesti suojeltavia. Kolmannessa vaiheessa komissiolle toimitettaisiin lopuksi luettelo merialueista.

27. Irlannin viranomaiset ilmoittivat komissiolle myös, että niiden alueiden rajat, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä, on tarkistettava järjestet-

24 — Irlanti on todennut, että sen alueella ei ole ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

tävän kansallisen lausuntokierroksen tulosten valossa. Viranomaiset myönsivät, että heidän piti noudattaa alueita koskevien tietojen lähettämistä koskevaa virallista menettelyä. Tämän vuoksi he myönsivät, että 28.4.1997 lähetettyä luetteloa ei ole pidettävä ensimmäisen vaiheen lopullisena luettelona.

28. Koska komissio piti toteutettuja toimenpiteitä riittämättöminä, se lähetti Irlannin hallitukselle 19.12.1997 perustellun lausunnon, jossa se esitti ne perusteet, joiden vuoksi se pysyi luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan noudattamatta jättämistä koskevissa väitteissään. Tämän vuoksi se kehotti Irlantia toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa sen tiedoksiannosta.

29. Irlannin viranomaiset ilmoittivat 23.2.1998 komissiolle, että viivästys luontotyyppidirektiivissä säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa johtui Irlannissa järjestetystä julkisesta lausuntokierroksesta mutta että he voisivat toimittaa luettelon vuoden 1998 kuluessa. Komissio sai 6.8.1998 ensimmäistä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaista osittaista ja lopullista, 39:ää aluetta koskevaa luetteloa koskevat tiedot. Luettelo, joka vastasi komissiolle näin osoitettuja tietoja, saapui komissioon 30.9.1998. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlannin viranomaiset lähettivät 12.10.1998 toisen osittaisen ja lopullisen luettelon, jossa oli yhdeksän aluetta. Näitä alueita koskevat tiedot toimitettiin komissiolle 6.10.1998.

30. Koska komissio katsoi, että se ei voinut näiden tietojen perusteella päätellä, että direktiivin noudattamisen laiminlyönti olisi Irlannin osalta kokonaan päättynyt, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

2. Asia C-71/99

31. Koska komissio ei saanut Saksan liittotasavallalta luetteloa alueista, joilla on liitteessä I mainittuja luontotyyppejä ja liitteessä II mainittuja luontaisia lajeja, eikä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjä tietoja näistä alueista eikä mitään muutakaan tietoa, jonka perusteella se voisi päätellä, että Saksan liittotasavalta on toteuttanut tarpeelliset toimenpiteet velvoitteidensa noudattamiseksi, komissio kehotti 4.3.1996 päivätyllä virallisella huomautuksella EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti Saksan hallitusta esittämään komission huomautuksia koskevat väitteensä kahden kuukauden määräajassa.

32. Saksan liittovaltion viranomaiset ilmoittivat komissiolle 8.8.1996, että Saksan oikeuden mukaan osavaltioilla on toimivalta valita erityisten suojelutoimien

alueet. Koska osavaltiot olivat ilmoittaneet, että ne osoittaisivat alueet vasta kun luontotyyppidirektiivi olisi saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä, Saksan liittovaltion viranomaiset totesivat, että ne eivät voineet toimittaa täydellistä luetteloa niistä kansallisista alueista, jotka tultaisiin osoittamaan erityisten suojelutoimien alueiksi.

33. Saksan liittovaltion viranomaiset lähettivät komissiolle 30.9.1996, 24.1.1997, 28.1.1997 ja 11.6.1997 päivätyillä kirjeillään kolme erityisten suojelutoimien alueita koskevaa luetteloa alueista, jotka sijaitsevat Baijerin osavaltion alueella, ja ilmoittivat yhden Saksi-Anhaltin osavaltion alueella sijaitsevan alueen olemassaolosta.

34. Ottaen huomioon, että lomake oli annettu tiedoksi Saksan liittotasavallalle 19.12.1996, komissio osoitti Saksan hallitukselle 3.7.1997 päivätyn täydentävän virallisen huomautuksen perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti. Komissio korosti siinä lomakkeen käytön välttämättömyyttä merkityksellisten tietojen ilmoittamisessa ja moitti Saksan hallitusta siitä, että se ei ollut toimittanut täydellistä luetteloa luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista alueista eikä ollut toimittanut artiklassa säädettyjä niitä koskevia tietoja, ja kehotti Saksan hallitusta uudelleen esittämään huomautuksensa kuukauden määräajassa.

35. Saksan liittovaltion viranomaiset lähettivät 21.10.1997 täydentävän luettelon Schleswig-Holsteinin osavaltion alueella sijaitsevista erityisten suojelutomien alueista luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti. Lisäksi he vetosivat toisessa kirjeessään kansallisen oikeutensa erityisyyteen siltä osin, että siinä annetaan osavaltioille toimivalta valita erityisten suojelutoimien alueet, ja vetosivat osavaltioiden tällä alalla harjoittamaan politiikkaan. He totesivat tältä osin, että koska täytäntöönpanoa koskevaa lakia ei ole vielä annettu, osavaltiot eivät aikoneet toimittaa täydellistä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaista luetteloa liittovaltion viranomaisille.

36. Koska komissio katsoi, että Saksan viranomaisten toteuttamat toimenpiteet olivat riittämättömiä, se lähetti Saksan hallitukselle 19.12.1997 perustellun lausunnon, jossa se esitti ne perusteet, joiden vuoksi se pysyi luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan noudattamatta jättämistä koskevissa väitteissään. Komissio kehotti Saksan liittotasavaltaa toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa sen tiedoksiannosta.

37. Saksan liittovaltion viranomaiset lähettivät vuoden 1998 kuluessa komissiolle saapuneissa kirjeissä yksitoista luetteloa, jotka koskivat luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja alueita, jotka sijaitsivat Hessenin, Thüringenin, Baijerin, Saksi-Anhaltin, Saarinmaan, Hampurin, Rheinland-Pfalzin, Bremenin, Ala-Saksin ja Berliinin osavaltioiden alueella. Ne lähettivät myös näin luetteloituja alueita koskevat lomakkeet sekä niitä toimenpiteitä koskevan aikatau-

lun, joita kukin osavaltio aikoi toteuttaa noudattaakseen luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

38. Koska komissio katsoi, että se ei voinut näiden tietojen perusteella päätellä, että direktiivin noudattamisen laiminlyönti olisi Saksan liittotasavallan osalta kokonaan päättynyt, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

3. Asia C-220/99

39. Koska komissio ei saanut Ranskan viranomaisilta luetteloa alueista, joilla on liitteessä I mainittuja luontotyyppejä ja liitteessä II mainittuja luontaisia lajeja, eikä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjä tietoja näistä alueista eikä mitään muutakaan tietoa, jonka perusteella se voisi päätellä, että Ranskan tasavalta on toteuttanut tarpeelliset toimenpiteet velvoitteidensa noudattamiseksi, komissio kehotti 27.3.1996 päivätyllä virallisella huomautuksella perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti Ranskan hallitusta esittämään komission huomautuksia koskevat väitteensä kahden kuukauden määräajassa.

40. Ranskan viranomaiset lähettivät 6.6.1996 komissiolle jäljennöksen 26.4.1996 päivätystä kirjeestä, jossa ympäristöministeriö velvoitti prefektit toteuttamaan "täytäntöönpanoasetuksessa säädetyt lausuntokierrokset — —, jotka koskevat 1 300:aa pääasiallista aluetta [jotka Muséum national d'histoire naturelle on luokitellut 'merkittäviksi' tai 'erittäin mielenkiintoisiksi' Natura 2000 -verkoston luomisessa]".

41. Ottaen huomioon, että lomake oli annettu tiedoksi Ranskan tasavallalle 19.12.1996, komissio osoitti perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti Saksan hallitukselle 3.7.1997 päivätyn täydentävän virallisen huomautuksen, jossa se moitti Ranskan hallitusta siitä, että se ei ollut toimittanut täydellistä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua luetteloa alueista eikä ollut toimittanut artiklassa säädettyjä alueita koskevia tietoja direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla lomakkeella. Komissio kehotti Ranskan hallitusta esittämään komission väitteitä koskevat huomautuksensa kuukauden määräajassa virallisen huomautuksen tiedoksisaannista. Tämä määräaika päättyi 15.9.1997 komission myönnettyä Ranskan tasavallan pyytämän määräajan pidennyksen.

42. Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 21.10.1997 ensimmäisen luettelon, joka käsitti 74 aluetta. Ainoastaan 25 alueen osalta toimitettiin edes osittaisia tietoja.[25] Muiden 49 alueen osalta Ranskan tasavalta ilmoitti nimen mainitsematta

25 — Nämä tiedot koskivat sellaisia luontotyyppejä ja lajeja, joiden osalta ehdotettiin alueita sekä väliaikaista pinta-alaa.

kyseisillä aloilla esiintyviä luontotyyppejä tai luontaisia lajeja taikka pinta-aloja.

43. Koska komissio katsoi, että nämä toimenpiteet olivat riittämättömiä, se lähetti Ranskan hallitukselle 6.11.1997 perustellun lausunnon, jossa se esitti ne perusteet, joiden vuoksi se pysyi luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen ja toisen alakohdan noudattamatta jättämistä koskevissa väitteissään. Se moitti Ranskan tasavaltaa siitä, että tämä ei ollut lähettänyt täydellistä luetteloa alueista, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja, eikä näitä alueita koskevia tietoja. Komissio kehotti Ranskan tasavaltaa toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa sen tiedoksiannosta.

44. Ranskan viranomaiset lähettivät 9.12.1997, 22.1.1998, 26.1.1998, 12.2.1998, 17.11.1998, 21.1.1999, 28.1.1999 ja 18.2.1999 päivätyillä kirjeillään komissiolle luettelon 672 alueesta, joilla on liitteissä I ja II tarkoitettuja luontotyyppejä ja lajeja ja jotka muodostavat 1 453 000 hehtaarin suuruisen pinta-alan, sekä 381 lomaketta, jotka koskivat joitakin näistä alueista.

45. Ranskan viranomaiset totesivat 12.2.1998 päivätyssä kirjeessään, että niillä oli vuodesta 1995 käytössään luettelo alueista, jotka vastaisivat luontotyyppidirektiivissä asetettuja tavoitteita, mutta koska direktiivin täytäntöönpano oli herättänyt kysymyksiä ja huolestuneisuutta Ranskan väestössä, viranomaiset olivat päätyneet ns. jäädyttämään hakemuksensa. Ranskan viranomaiset korostivat, että he olivat päättäneet konsultoida väestöä voidakseen paremmin vastata sen taholta tuleviin odotuksiin. Viranomaiset totesivat myös, että Ranskan parlamenttivaalit olivat aiheuttaneet hallituksen muutoksen, ja tämän vuoksi oli aiheutunut uusia viivytyksiä.

46. Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 17.11.1998 päivätyssä kirjeessään myös, että luettelo sotilasalueista, jotka mahdollisesti voisivat kuulua Natura 2000 -verkostoon toimitetaan erikseen.

47. Koska komissio katsoi, että se ei voinut näiden tietojen perusteella päätellä, että direktiivin noudattamisen laiminlyönti olisi Ranskan tasavallan osalta kokonaan päättynyt, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

B *Asianosaisten vaatimukset*

1. Asia C-67/99

48. Komission kanne saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 25.2.1999.

49. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— toteaa, että Irlanti ei ole noudattanut direktiivin 92/43/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toimittanut komissiolle direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittua täydellistä luetteloa alueista eikä direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia alueita koskevia tietoja, ja

— velvoittaa Irlannin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

50. Irlanti vaatii ensisijaisesti, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut,

ja toissijaisesti, että yhteisöjen tuomioistuin

— toteaa, että Irlanti ei ole noudattanut direktiivin 92/43/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole 19.2.1998 mennessä toimittanut direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittua luetteloa alueista eikä kutakin aluetta koskevia toisessa alakohdassa edellytettyjä tietoja,

— jättää kanteen muilta osin tutkimatta ja

— velvoittaa asianosaiset vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

2. Asia C-71/99

51. Komission kanne saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 1.3.1999.

52. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— toteaa, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut direktiivin 92/43/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toimittanut komissiolle direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittua täydellistä luetteloa alueista eikä direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia alueita koskevia tietoja, ja

— velvoittaa Saksan liittotasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

53. Saksan liittotasavalta vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3. Asia C-220/99

54. Komission kanne saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 9.6.1999.

55. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— toteaa, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 92/43/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toimittanut komissiolle direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittua täydellistä luetteloa alueista eikä direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia alueita koskevia tietoja, ja

— velvoittaa Ranskan tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

56. Ranskan tasavalta vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää tutkimatta tai hylkää perusteettomana komission väitteen, jonka

mukaan Ranskan viranomaisten laatima luettelo on riittämätön, ja hylkää väitteen siitä, että Ranskan tasavallan viimeksi lähettämät luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia alueita koskevat tiedot on lähetetty myöhässä,

— toteaa, että Ranskan tasavallan on ollut täysin mahdotonta vastata perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa komission asettamin edellytyksin velvoitteeseen toimittaa ehdotettuja alueita koskevia, luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja tietoja, ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

III Komission esittämät kanneperusteet ja asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

57. Komissio esittää Irlannin, Saksan ja Ranskan hallituksia vastaan kaksi kanneperustetta. Ensimmäisessä kanneperusteessa se moittii niitä siitä, että ne eivät ole toimittaneet luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaista täydellistä luetteloa alueista, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja. Toisessa kanneperusteessaan komissio väittää, että kyseiset hallitukset eivät ole toimittaneet näitä luetteloita koskevia tietoja direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetyin tavoin.

58. Ennen kuin komissio esittää väitteensä siitä, millä tavoin asianomaiset hallitukset eivät ole kukin osaltaan panneet asianmukaisesti täytäntöön luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan säännöksiä (B), se esittää näitä kahta kanneperustetta tukevat väitteensä, jotka ovat samat näissä kolmessa asiassa (A).

A *Komission kehittelemät, asioissa C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 samanlaiset väitteet ja niiden perustelut*

1. Ensimmäinen kanneperuste

59. Komission mukaan ensimmäisen vaiheen päättyessä tapahtuvassa luetteloiden laatimisessa jäsenvaltioiden käytettävissä

oleva harkintavalta on rajoitettu ja seuraavan kolmen edellytyksen alainen:

— ehdotettavien alueiden valinnassa on noudatettava ainoastaan tieteellisiä arviointiperusteita,

— ehdotettavilla alueilla on taattava homogeeninen maantieteellinen kattavuus ja niiden on edustettava kunkin jäsenvaltion koko aluetta, jotta voidaan taata tuloksena olevan verkoston yhdenmukaisuus ja tasapaino,

— luettelon on oltava täydellinen eli kunkin jäsenvaltion on ehdotettava sellaista määrää alueita, että luetteloon voidaan sisällyttää riittävän edustava määrä kaikkia jäsenvaltion alueella olevia liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja.

60. Komissio toteaa, että sen esittämä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen II tulkinta on direktiivin tarkoituksen ja sanamuodon mukainen.

61. Komission mukaan yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkon perustaminen eli luontotyyppidirektiivin päätavoite edellyttää, että jäsenvaltiot tekevät kattavan inventaarion alueellaan olevista alueista, joilla on liitteiden I ja II luontotyyppejä ja lajeja.

62. Komissio toteaa myös, että luontotyyppidirektiivin mukaisen erityisten suojelutoimien alueiden osoittamismenettelyn ja lintudirektiivin mukaisen erityisen suojelun alueiden osoittamismenettelyn välillä on merkittävä ero. Lintudirektiivissä osoittamismenettely on yksinkertainen ja siihen osallistuvat vain jäsenvaltiot, ei komissio. Lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että erityisen suojelun alueiksi on luokiteltava lajien "suojelemiseen lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet". Luontotyyppidirektiivin mukaan sitä vastoin erityisten suojelutoimien alueiden osoittaminen tapahtuu kolmessa vaiheessa. Nyt käsiteltävänä olevan ensimmäisen vaiheen aikana 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan säännöksissä, kun niitä tulkitaan yhdessä liitteen III (1 vaihe) kanssa, ei tarkoiteta ainoastaan "sopivimpia" alueita, vaan yhtä lailla yleisesti kaikkia alueita, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja. Näiden samojen säännösten mukaan luettelossa ehdotettavien alueiden määrän on lisäksi oltava merkittävä ja alueiden on oltava edustavia. Komissio päättelee tästä, että velvollisuus esittää täydellinen alueiden luettelo merkitsee sitä, että jäsenvaltioiden on tätä luetteloa laatiessaan käytettävä perusteena liitteessä III (1 vaihe) esitettyjä tieteellisiä perusteita

kuitenkaan rajoittumatta esittämään vain alueita, jotka niiden mukaan pitäisi osoittaa erityisten suojelutoimien alueiksi. Toisin sanoen ehdotettujen alueiden luettelon on oltava tyhjentävä sillä tavoin, että sen perusteella voidaan erityisten suojelutoimien alueen osoittamisen myöhemmissä vaiheissa toteuttaa luontotyyppidirektiivin tavoitteet. Jäsenvaltioiden on siis tämän ensimmäisen vaiheen aikana otettava huomioon määrälliset ja laadulliset arviointiperusteet.

B *Komission kehittelemät, kutakin asioista C-67/99, C-71/99 ja C-220/99 erikseen koskevat väitteet ja niiden perustelut sekä asianosaisten väitteet ja niiden perustelut*

1. Asia C-67/99

Ensimmäinen kanneperuste

2. Toinen kanneperuste

64. Komissio toteaa, että Irlannin 28.4.1997 ehdottama luettelo ei aivan ilmeisesti ole luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan säännösten mukainen ja että tämän vuoksi sitä on pidettävä epätäydellisenä. Irlannin hallitus myös myöntää tämän, koska sen oman toteamuksen mukaan tämä luettelo ei ole tyhjentävä eikä lopullinen. Komissio viittaa eri tieteellisiin lähteisiin ja luettelee lisäksi Irlannissa olevia luontotyyppidirektiivin kattamia luontotyyppejä ja lajeja, joita Irlanti ei ole nimennyt. Tältä osin se esittää useita esimerkkejä.

63. Komissio pitää alueita koskevien tietojen toimittamista koskevaa velvollisuutta selvänä ja täsmällisenä. Luontotyyppidirektiivin sanamuodon mukaisesti tämä velvollisuus oli täytettävä ennen 9.6.1995. Koska komissio oletti, että jotkut jäsenvaltioista olivat halunneet odottaa lomakkeen laatimista, komissio muistuttaa, että se annettiin tiedoksi jäsenvaltioille 19.12.1996. Jäsenvaltiot, joiden oli annettava luettelo ehdotetuista alueista sekä merkitykselliset tiedot viimeistään 10.6.1995, olivat voineet nopeasti ilmoittaa nämä tiedot lomakkeella ja toimittaa ne komissiolle.

65. Irlanti vaatii ensisijaisesti, että kanne on kokonaisuudessaan jätettävä tutkimatta. Sen mukaan perusteltu lausunto ei vastaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetettuja vaatimuksia. Se ei sisällä yhtenäistä ja yksityiskohtaista selvitystä niistä syitä, joiden perusteella komis-

sio on vakuuttunut siitä, että kyseinen jäsenvaltio ei ole noudattanut perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

66. Perustellussa lausunnossa ei mainita myöskään samoja perusteita ja samoja väitteitä kuin kanteessa on esitetty. Tältä osin Irlanti väittää, että perustellussa lausunnossa vedotaan vain siihen, että tämä jäsenvaltio on viivästynyt luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan säännösten noudattamisessa, mutta siinä ei vedota kanteessa esitettyihin erityisiin väitteisiin, joiden mukaan Irlanti ei ole noudattanut tämän säännöksen aineellisia vaatimuksia.

67. Toissijaisesti Irlanti myöntää, että se ei ilmoittanut komissiolle perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa täydellistä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua luetteloa alueista eikä alueita koskevia tietoja. Se toteaa, että viivästys johtui sisäisistä vaikeuksista. Saadakseen väestön tuen direktiivin kunnianhimoisille tavoitteille, Irlanti piti välttämättömänä laajaa väestön kuulemista.

Toinen kanneperuste

68. Komissio toteaa, että Irlannin viranomaiset eivät perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa toimittaneet mitään täydellistä tietoa alueista, jotka ne olivat maininneet komissiolle toimitetussa luettelossa. Komissio huomauttaa lisäksi, että Irlanti ei ole täyttänyt tätä velvollisuutta tähän päivään mennessä.

69. Irlanti väittää edellä esitetyin perustein, että komission kanne on jätettävä tutkimatta. Se katsoo toissijaisesti, että kaikkia alueita koskevia tietoja ei ole toimitettu. Se toteaa kuitenkin, että sen kansallisessa oikeudessa toteutettu järjestelmä takaa sen valtion alueella luontotyyppidirektiivin tarkoittamien lajien ja luontotyyppien tietyn suojelun tason. Lisäksi se toteaa, että se tekee kaikkensa noudattaakseen velvoitteitaan.

2. Asia C-71/99

Ensimmäinen kanneperuste

70. Komissio huomauttaa, että Saksan liittotasavalta ei ole perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa toimittanut sille luontotyyppidirektiivin vaatimuksia vastaavaa täydellistä luetteloa alueista. Komissio esittää tämän kanneperusteen tueksi kolme väitettä.

71. Komissio toteaa ensiksi, että Saksan liittovaltion viranomaiset ovat implisiittisesti myöntäneet kanneperusteen, koska he ovat 15.4.1998 päivätyssä kirjeessään todenneet, että "heillä oli aikomus osoittaa myöhemmin muut alueet nyt esitettyjen lisäksi täydentääkseen Natura 2000 -suojelualueiden järjestelmän".

72. Komissio toteaa seuraavaksi, että tämä ilmenee selvästi, kun vertaillaan Saksan liittovaltion viranomaisten suorittamaa alueiden osoittamista ja heidän toimittamiaan tieteellisiä tietoja. Komissio viittaa tietoihin, jotka esiintyvät Bundesamt für Naturschutzin [26] (liittovaltion luonnonsuojeluvirasto) toimittamassa käsikirjassa *Natura 2000 -suojelualueiden eurooppalainen järjestelmä — BfN:n käsikirja eläin-, kasvi- ja luontotyyppidirektiivin ja lintujensuojeludirektiivin täytäntöönpanosta*, Bonn-Bad Godesberg, 1998. [27] Tämä liittovaltion keskushallinto- ja tutkimusviranomainen, joka on liittovaltion ympäristöministeriön alainen ja toimivaltainen luonnonsuojelun ja maisemasuunnittelun alalla, on luetteloinut kaikki Saksassa olevat luontotyyppidirektiivin liitteen I luontotyypit ja liitteen II luontaiset lajit. Saksan liittovaltion viranomaiset eivät ole sisällyttäneet komissiolle lähetettyyn alueita koskevaan luetteloon tiettyjä Saksassa olevia luontotyyppejä.

73. Komissio korostaa lisäksi, että tietyt ehdotetut luontotyyppialueet eivät vastaa luontotyyppidirektiivin vaatimuksia. Tämä johtuu siitä, että jonkin merkittävän luontotyypin osalta on ehdotettu hyvin harvoja alueita tai että valtion alueen merkittäviltä osilta, esimerkiksi luontotyyppidirektiivin 1 artiklan c kohdan iii alakohdassa tarkoitettujen luonnonmaantieteellisten alueiden osalta, ei ole ehdotettu ainuttakaan aluetta. Komissio luettelee ne liitteen I luontotyypit ja liitteen II lajit, joiden osalta ainuttakaan aluetta ei ole ehdotettu mannervyöhykkeen tai Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisiltä alueilta. Komission mukaan mannervyöhykkeen alueella on 81 liitteen I luontotyyppiä. Saksan liittovaltion viranomaiset ovat komissiolle lähettämässään alueiden luetteloissa ehdottaneet vain 28:aa luontotyyppiä. Samoin tämän luonnonmaantieteellisen alueen osalta liitteen II sisältämistä 85 luontaisesta lajista vain 56:ta ehdotetaan komissiolle lähetetyissä luetteloissa. Sama toteamus on tehtävä Atlantin vyöhykkeen alueen osalta.

74. Komissio täsmentää lopuksi, että Saksan liittotasavalta on ehdottanut liian harvoja alueita liitteessä III asetettuihin perusteisiin ja luontotyyppidirektiiville asetettuun tavoitteeseen eli elinympäristöjen ja luontotyyppien säilyttämiseen nähden.

75. Saksan liittotasavalta huomauttaa, että sen luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyn velvollisuuden täyttäminen, joka koskee merkityksellisten kansallisten

26 — Jäljempänä BfN.
27 — Jäljempänä käsikirja.

alueiden luettelon lähettämistä, on riippuvainen komission laatiman vakiolomakkeen vastaanottamisesta. Koska lomake annettiin tiedoksi vasta 19.12.1996, Saksan liittotasavallan oli mahdotonta täyttää direktiivin mukaiset velvoitteensa komission edellyttämässä määräajassa.

Saksan hallituksen mukaan edellä mainitun velvoitteen täyttäminen edellyttää merkittäviä ja hienovaraisia valmistelutoimia. Se toteaa tältä osin, että merkityksellisten alueiden valinnassa on otettava huomioon lukuisia ja monitahoisia tieteellisiä perusteita. Se korostaa myös, että lomake on ensimmäinen asiakirja, jossa määriteltiin tiedot, joiden perusteella merkitykselliset alueet valitaan. Tämän vuoksi sen oli saatava lomake ennen valmistelutoimien aloittamista. Saksan hallitus väittää, että näin ollen tämän velvoitteen täyttämiselle asetettu määräaika on voinut alkaa kulua aikaisintaan lomakkeen tiedoksiannosta. Se toteaa, että määräaika ei vielä ollut päättynyt päivänä, jolloin komissio päätti kanteen nostamisesta.

76. Saksan liittotasavalta väittää lisäksi, että jäsenvaltioille on annettu laaja harkintavalta niiden alueiden valinnassa, joiden tulee olla komissiolle lähetettävässä luettelossa. Niiden on ilmoitettava vain alueet, jotka ne katsovat teknisten perusteiden ja luontotyyppidirektiivin tavoitteiden perusteella asianmukaisiksi ja välttämättömiksi yhtenäisen eurooppalaisen verkoston luomiseksi. Saksan liittotasavallan mukaan kansallinen taso on sopivin valittaessa asianmukaisesti alueet, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajien elinympäristöjä. Jäsenvaltiot tuntevat paremmin valtionsa alueella olevat alueet. Tämän vuoksi Saksan liittotasavalta katsoo, että kaikkia direktiivin vaatimuksia vastaavia alueita ei ole ilmoitettava.

77. Saksan liittotasavalta riitauttaa lopuksi ne tieteelliset lähteet, joita komissio on käyttänyt perustana osoittaakseen, että Saksan toimittama luettelo on epätäydellinen. Sen mukaan Saksan osalta ei mitenkään voida pitää lähtökohtana käsikirjaa.

Toinen kanneperuste

78. Komission mukaan Saksan liittotasavalta ei ole toimittanut perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa luetteloituja alueita koskevia tietoja.

79. Tältä osin komissio luettelee ne alueita koskevat luettelot, jotka sille on lähetetty eri osavaltioista ja jotka eivät sisällä säädettyjä tietoja tai joita ei ole laadittu sopiville lomakkeille.

80. Saksan liittotasavalta ei esitä huomautuksia tältä osin.

3. Asia C-220/99

Ensimmäinen kanneperuste

81. Komissio toteaa, että perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymiseen mennessä Ranskan tasavalta oli lähettänyt sille luettelon vain 535 alueesta. Lisäksi 15.3.1999, jolloin komissio oli päättänyt analyysinsa, tämä luettelo käsitti 672 aluetta. Tämä luku saadaan tulokseksi, kun määrään lisätään Ranskan tasavallan edellä mainituissa kirjeissä ilmoittamat luettelot. Nämä alueet edustavat noin 14 530 km^2:n kokonaispinta-alaa maa-alueen osalta eli noin 2,5:tä prosenttia valtion alueesta.

82. Komissio esittää kolme väitettä ensimmäisen kanneperusteensa tueksi.

83. Se toteaa ensiksikin, että kuten Ranskan hallituskin on myöntänyt, luettelo on epätäydellinen. Ranskan viranomaiset ovat todenneet, että tiedoksi annettu alueiden luettelo ei sisällä sotilasalueita ja että Natura 2000 -verkostoon mahdollisesti sisältyvien sotilasalueiden luettelo lähetettäisiin erikseen.

84. Komissio toteaa seuraavaksi, että kun vertaillaan käytettävissä olevia tieteellisiä tietoja, jotka koskevat Ranskassa olevia luontotyyppidirektiivin liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja, ja Ranskan viranomaisten komissiolle lähettämiä luetteloita, on ilmeistä, että useita liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajeja ei ole ehdotettu. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa asetetaan jäsenvaltioille nimenomainen velvollisuus ehdottaa alueita kaikkien liitteessä I lueteltujen luontotyyppien ja liitteessä II lueteltujen luontaisten lajien osalta. Tämän velvoitteen noudattamatta jättämisen tulisi johtaa automaattisesti sen laiminlyönnin toteamiseen, josta jäsenvaltiota on moitittu.

85. Komissio toteaa, että joka tapauksessa niiden alueiden lukumäärä, jotka on ilmoitettu, on riittämätön niiden Ranskan valtion alueella sijaitsevien alueiden määrään nähden, jotka ovat valittavissa kansalliseen luetteloon. Se muistuttaa tältä osin, että Muséum national d'histoire naturellen[28] Ranskan hallituksen suojeluksessa vuonna 1996 toteuttama tieteellinen inventaario[29] on mahdollistanut sen, että 1 695 aluetta on luokiteltu "luonnonvyöhykkeiksi, joilla on eläin- ja kasviekologista merkitystä" ja jotka on nimetty Ranskan viranomaisten suojeluksessa jo aiemmin tehtyjen valmistelutöiden aikana.

28 — Jäljempänä museo.
29 — Jäljempänä inventaario.

Tämä luokittelu näyttää tapahtuneen luontotyyppidirektiivin liitteessä III määriteltyjen perusteiden mukaisesti, mitä osoittaa työtä ohjanneesta museosta peräisin oleva tekninen asiakirja. Komissio lisää, että se pyysi virallisesti tätä inventaariota, mutta Ranskan tasavalta ei noudattanut pyyntöä.

86. Komissio toteaa, että Ranskan hallitus on päättänyt jättää pois 319 aluetta ja säilyttää vain 1 316 "merkittävää" tai erittäin "mielenkiintoista" aluetta, jotka kattavat noin 13 prosenttia valtion alueesta. Se toteaa, että Ranskan tasavallalla on tietty harkintavalta valinnan teossa kyseisessä vaiheessa, muun muassa siten, että se voi jättää luettelosta ne alueet, jotka eivät ole merkityksellisiä ottaen huomioon sen käytettävissä olevat tieteelliset perusteet. Se katsoo kuitenkin, että Ranskan hallituksen ilmoittaman kansallisen alueiden luettelon olisi pitänyt olla mahdollisimman laaja ja sisältää kaikki ne alueet, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajeja, joita on Ranskan tasavallan alueella, ja jotka ovat edustavia ja merkityksellisiä. Komissio ei ole vakuuttunut siitä, että sille lähetetystä kansallisesta luettelosta pois jätetyt 319 aluetta eivät olisi edustavia tai merkityksellisiä. Tältä osin se korostaa, että Ranskan hallitus ei ole ilmoittanut niitä tieteellisiä perusteita, joihin se on nojautunut jättäessään nämä alueet luettelosta.

87. Komissio toteaa, että vaikka nämä luettelosta jättämiset olisivat perusteltuja, museo on luetteloinut 1316 aluetta, jotka on luokiteltu "merkittäviksi" tai "erittäin mielenkiintoisiksi". Siltä osin kuin Ranskan tasavallan ilmoittama luettelo käsittää vain 672 aluetta, se on näin ollen ilmeisen epätäydellinen, ellei Ranskan tasavalta osoita, että luettelosta pois jätetyillä alueilla ei ole mahdollista säilyttää direktiivissä tarkoitettuja lajeja ja luontotyyppejä. Onkin osoittautunut, että Ranskan tasavallan ilmoittama luettelo edustaa vain 2,5:tä prosenttia valtion alueesta, vaikka museon "merkittäviksi" tai "erittäin mielenkiintoisiksi" luokittelemat alueet vastaavat 13,6:ta prosenttia valtion alueesta.

88. Komissio toteaa lopuksi, että Ranskan viranomaiset ovat ottaneet huomioon perusteita, joita ei ole mainittu luontotyyppidirektiivissä, valitessaan alueita komissiolle lähetettävään luetteloon direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti. Viranomaiset toteavat kahdessa kiertokirjeessä, että alueiden ilmoittaminen komissiolle riippuu asianomaisten paikallisten toimijoiden suostumuksesta ja asiaa koskevista mielipiteistä.

89. Ranskan tasavalta kiistää laiminlyönnin, josta sitä moititaan. Sen puolustautumisperusteet voidaan tiivistää seuraavasti.

90. Ranskan hallitus vaatii, että väite, jonka mukaan erityisten suojelutoimien alueiden osoittamisen ensimmäisessä vaiheessa on ilmoitettu liian vähän alueita, on jätettävä tutkimatta, koska komissio ei esittänyt tätä väitettä 6.11.1997 päivätyssä perustellussa lausunnossaan.

91. Ranskan tasavalta muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan laiminlyöntiä on arvioitava perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä. Se toteaa, että se ei ollut määräajan päättymiseen mennessä esittänyt luetteloa, joka sisältäisi kaikki ne alueet, jotka se aikoi ottaa komissiolle ensimmäisen vaiheen lopussa lähetettävään luetteloon. Ranska katsoo kuitenkin, että yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi ottaa huomioon se, että se lähetti 22.7.1999 luettelon, joka sisälsi 1029 aluetta, jotka kattoivat noin 5 prosenttia valtion alueesta. Se korostaa lisäksi, että huolimatta siitä, että Ranska ei ole lähettänyt täydellistä luetteloa, on pidetty neljä luonnonmaantieteellistä seminaaria. [30] Mahdollisesti todettava Ranskan laiminlyönti ei näin ole yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevan suunnitelman tyrehtymisen syynä.

92. Ranskan tasavalta kiistää komission luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan tulkinnan. Sen mukaan tämän ensimmäisen erityisten suojelutoimien alueiden osoittamista koskevan vaiheen aikana ei ole tarpeen tehdä tyhjentävää inventaariota kunkin jäsenvaltion alueella sijaitsevista alueista, joilla on liitteiden I ja II luontotyyppejä ja luontaisia lajeja. Merkityksellisten alueiden luettelon laatimisessa määräämiä ovat laadulliset eivätkä määrälliset perusteet. Toisin sanoen kansallisen luettelon merkitykselisyyttä ei tulisi arvioida ilmoitettujen alueiden määrän mukaan vaan sen mukaan, miten edustavia kansallisessa ehdotuksessa olevat luontotyypit ja luontaiset lajit ovat, kun arvioidaan erityisesti niiden harvinaisuutta ja niiden levinneisyyttä valtion alueella. Ranskan hallituksen mukaan viimeinen komissiolle lähetetty luettelo koostui ehdotuksesta, joka sisälsi luontotyyppidirektiivin tavoitteisiin nähden riittävän edustavat luontotyypit ja luontaiset lajit. Ranskan hallitus toteaa lisäksi, että yhteisöjen tuomioistuimen on ratkaistava tämä kysymys asiassa C-371/98, First Corporate Shipping. [31]

93. Ranskan tasavalta katsoo lisäksi, että komissio ei voi ratkaista jäsenvaltioiden komissiolle erityisten suojelutoimien alueiden osoittamisen ensimmäisessä vaiheessa toimittaman luettelon sisältämien alueiden merkityksellisyyttä tai niiden määrän riittävyyttä. Nämä arvioinnit voidaan tehdä vain luonnonmaantieteellisten seminaarien yhteydessä.

94. Se toteaa, että luontotyyppidirektiivissä esitettyjen perusteiden pohjalta museo on ryhtynyt luonnonperinnön alueellisten neuvostojen antamien alueellisten ehdotusten yhdenmukaistamiseen. Kansallisen menettelyn päättyessä [32] museo oli valinnut 1 695 aluetta, joista 1 316 katsottiin "merkittäviksi" tai "erittäin mielenkiintoisiksi". Ranskan tasavalta totesi kuitenkin suullisessa käsittelyssä, että museon tekemä inventaario on osittain vanhentunut, kun otetaan huomioon muut sen käytössä olleet tieteelliset tiedot.

30 — Komission järjesti seminaarit jäsenvaltioiden tekemien ehdotusten arvioimiseksi ja yhdenmukaistamiseksi, jotta saataisiin aikaan yhtenäinen verkosto.

31 — Tällä välin 7.11.200 annettu tuomio (Kok. 2000, s. I-9235).

32 — Tähän osallistui Conseil national de protection de la nature (kansallinen luonnonsuojeluneuvosto).

95. Siltä osin kuin on kysymys siitä, että ilmoitettuun luetteloon ei sisälly sotilasalueita, Ranskan hallitus toteaa, että sen viimeksi lähettämiin tietoihin sisältyi useita sotilasalueita ja että sen ehdotukset sisältyvät täydentävään lähetykseen, jossa kootaan asianomaisten alueiden lisäksi niitä koskevat tiedot.

Toinen kanneperuste

96. Komissio toteaa, että Ranskan tasavallan ilmoittamista 672 alueesta 379:stä annetaan asianmukaiset tiedot luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan tarkoittamassa merkityksessä ja 293 alueeseen liittyviä tietoja ei ole toimitettu.

97. Ranskan hallitus myöntää, että se ei ole lähettänyt lomaketta perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa, mutta väittää, että sen oli mahdotonta noudattaa tätä velvollisuutta asetetussa määräajassa. Sen mielestä koko kansalliseen menettelyyn on vaikuttanut komission viivyttely lomakkeen laadinnassa. Se katsoo, että koska komissio viivytteli lomakkeen laadinnassa, sen oli pitänyt laatia oma lomake tietokoneen avulla ja pyytää prefektejä käyttämään sitä kerätessään valittuja alueita koskevia tietoja. Kun komissio antoi lomakkeen tiedoksi, Ranskan viranomaiset olivat velvollisia siirtämään ja muuttamaan kansallisessa luettelossa olleet tiedot kunkin alueen osalta sisällyttääkseen ne lomakkeeseen. Tähän korjaukseen vaadittavaa aikaa — eli siitä seurannutta lisäviivästystä — ei voida pitää Ranskan viranomaisten syynä, koska se johtui pääasiallisesti komission viivästyksestä lomakkeen laadinnassa. Komissiolla ei näin ollen ole perusteita moittia jäsenvaltioita omasta myöhästymisestään. Ranskan hallitus huomauttaa, että oikeudenkäyntiä edeltävä menettely alkoi kuitenkin ennen lomakkeen tiedoksiantamista ja menettelyyn kuuluva perusteltu lausunto annettiin ennen kuin tiedoksiantamisesta oli kulunut vuosi.

IV Arviointi

A *Irlannin ja Ranskan tasavallan esittämät oikeudenkäyntiväitteet*

1. Asia C-67/99

98. Perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuus mukautua yhteisön oikeuden mukaisiin velvoitteisiinsa ja puolustautua tehokkaasti komission esittämiä väitteitä vastaan.

99. Virallisen huomautuksen tarkoituksena on rajata riidan kohde ja osoittaa jäsenvaltiolle, jota kehotetaan esittämään huomautuksensa, sen puolustautumisen valmistelulle tarpeelliset seikat. [33] Perustellussa lausunnossa on täsmennettävä virallisessa huomautuksessa esitetyt väitteet johdonmukaisessa ja yksityiskohtaisessa esityksessä niistä syistä, jotka ovat saaneet komission vakuuttuneeksi siitä, että asianomainen jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan. [34]

100. Sääntö, jonka mukaan perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisen menettelyn sääntöjenmukaisuus velvoittaa komission kehittelemään kannekirjelmässään niitä samoja väitteitä, joihin se on vedonnut perustellussa lausunnossa, ei estä sitä, että komissio täsmentää kanteensa kohdetta vetoamalla täsmällisempiin seikkoihin kuin perustellussa lausunnossa. Komissio ei kuitenkin näin tehdessään voi muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta. [35]

101. Katson komission tavoin, että Irlannin esittämä oikeudenkäyntiväite on perusteeton ja että se on hylättävä.

102. Komissio on selvästi määritellyt oikeudenkäynnin kohteen 24.4.1996 päivätyssä virallisessa huomautuksessa, 11.7.1997 päivätyssä täydentävässä virallisessa huomautuksessa, 19.12.1997 päivätyssä perustellussa lausunnossa ja 25.2.1999 nostetussa kanteessa. Näistä asiakirjoista ja erityisesti perustellusta lausunnosta käy ilmi, että komissio moittii Irlantia siitä, että tämä ei ole lähettänyt lopullista ja täydellistä luetteloa alueista, joita voidaan pitää erityisten suojelutoimien alueina, eikä näitä alueita koskevia tietoja, siten kuin luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään. Komissio viittaa erityisesti tulkintaan, joka näille säännöksille on annettava. Sen mukaan näiden säännösten noudattaminen edellyttää, että jäsenvaltiot tekevät tyhjentävän inventaarion luettelosta, joka sisältää niiden valtion alueella olevat alueet, joilla on luontotyyppejä ja luontaisia lajeja, jotka on erittäin täsmällisesti ja tyhjentävästi lueteltu liitteissä I ja II. Jäsenvaltion on lisäksi tutkittava, vastaavatko inventoidut alueet luontotyyppidirektiivin liitteessä III (1 vaihe) säädettyjä tieteellisiä perusteita. Komissio moittii Irlantia myös siitä, että se ei ole käyttänyt luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua lomaketta, jolla näin luetteloituja alueita koskevat tiedot pitäisi ilmoittaa. Lomakkeessa määritellään hyvin täsmällisesti ne tiedot, joita jäsenvaltion pitää alueita koskien kerätä. Komissio on todennut — eikä sen toteamusta tältä osin ole kiistetty —, että lomakkeen pääasiallinen sisältö oli päätetty jo toukokuussa 1994 ja että jäsenvaltiot tunsivat sen sisällön tästä päivästä lähtien. Irlanti on täysin ymmärtänyt komission sitä vastaan esittämät väitteet. Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn kuluessa se on nimittäin todennut, että lähetettyjä luetteloita ei ole pidettävä täydellisinä ja lopullisina. Se on myöntänyt myös, että alueita koskevia jo toimitettuja tietoja on täydennettävä. Näin

33 — Näiden osalta ks. erityisesti asia C-96/95, komissio v. Saksa, tuomio 20.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1653, 22 ja 23 kohta) ja asia C-230/99, komissio v. Ranska, tuomio 15.2.2001 (Kok. 2001, s. I-1169, 31 kohta).

34 — Ks. erityisesti asia C-279/94, komissio v. Italia, tuomio 16.9.1997 (Kok. 1997, s. I-4743, 14 ja 15 kohta).

35 — Ks. asia C-256/98, komissio v. Ranska, tuomio 6.4.2000 (Kok. 2000, s. I-2487, 30 ja 31 kohta).

ollen se ei voi pätevästi väittää, että komission väitteet, sellaisina kuin ne on esitetty perustellussa lausunnossa, eivät olisi selviä tai että ne koskisivat vain niitä viivästyksiä, joita on todettu luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanossa.

103. Ei myöskään näytä siltä, että komissio olisi kanteessaan muuttanut oikeudenkäynnin kohdetta, vaan se on pikemminkin selittänyt perusteltua lausuntoa esittämällä täsmällisiä esimerkkejä niistä puutteista, joita Irlannin ilmoittamissa luetteloissa on. Kuten komissio huomautti Irlannille perustellussa lausunnossa, sille ilmoitettu luettelo oli epätäydellinen, ja se täsmensi kanteessaan, että Irlanti ei ollut ehdottanut alueita ensisijaisesti suojeltaville luontotyypeille, joita esiintyy laajalti sen alueella, kuten rannikkolaguunit, Empetrum nigrum variksenmarjavaltaiset kalkittomat liikkumattomat dyynit, EU-atlanttiset kanervavaltaiset kalkittomat liikkumattomat dyynit, luonnontilaiset kohosuot, puustoiset suot tai Britannian saarten Taxus baccata -metsät.

104. Edellä esitetystä seuraa, että komissio on ilmaissut selvästi perustelussa lausunnossa Irlantiin kohdistamansa väitteet. Perustellussa lausunnossa ja kannekirjelmässä muotoillut väitteet ovat samanlaiset. Näin ollen Irlannin esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

2. Asia C-220/99

105. Ranskan tasavalta katsoo, että komission kannekirjelmässä kanneperuste, jonka mukaan kansalliseen luetteloon valittavien alueiden lukumäärä on riittämätön, on uusi, liian myöhään esitetty peruste, minkä vuoksi se on jätettävä tutkimatta. Ranskan tasavalta toteaa, että tähän perusteeseen ei vedottu sitä vastaan 6.11.1997 päivätyssä perustellussa lausunnossa.

106. En ole samaa mieltä Ranskan tasavallan kanssa. Käsitykseni mukaan se sekoittaa perusteen ja väitteen, jotka ovat kaksi erillistä oikeudellista käsitettä.

107. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan uudeksi perusteeksi on luokiteltava peruste, jolla muutetaan vaatimuksen kohdetta. Sitä vastoin väitteellä ainoastaan kehitellään tai täsmennetään vaatimuksen kohdetta.[36] Tästä oikeuskäytännöstä seuraa, että perustamissopimuksen 169 artiklaan perustuvassa menettelyssä perustellussa lausunnossa ja kannekirjelmässä esitettyjen perusteiden on oltava samanlaiset uhalla, että kanne jätetään tutkimatta. Sitä vastoin uusi väite voidaan esittää milloin tahansa.[37]

36 — Ks. erityisesti asia C-153/96 P, De Rijk v. komissio, tuomio 29.5.1997 (Kok. 1997, s. I-2901).

37 — Ks. em. asia komissio v. Ranska, tuomio 6.4.2000, 30 ja 31 kohta.

108. Ranskan tasavallan sekaannus käy ilmi erityisesti sen vastauskirjelmän 8 kohdasta. Siinä todetaan, että komission ensimmäinen väite, jonka mukaan täydellistä luetteloa ei ole lähetetty, on jaettu "viiteen perusteeseen", joiden tarkoituksena on "perustella väitettä". Samoin edelleen 8 kohdassa täsmennetään, että näillä viidellä perusteella "pyritään samaan päätelmään". Ranskan tasavalta siis myöntää, että nämä "viisi perustetta", jotka on esitetty "ensimmäisen väitteen" tueksi, eivät muuta väitteen kohdetta. Näin tehdessään Ranska luokittelee "perusteeksi" sen, mikä oikeudellisesti on "väite".

109. Komission sekä 6.11.1997 päivätyssä perustellussa lausunnossaan että 3.6.1999 nostamassaan kanteessa esittämät perusteet ovat samanlaiset. Komissio moittii Ranskan tasavaltaa siitä, että se ei ole lähettänyt täydellistä luetteloa kaikista alueellaan olevista alueista, joita on luontotyyppidirektiivin liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja, kuten säädetään direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa. Komissio arvostelee Ranskan tasavaltaa lisäksi siitä, että se ei ole lähettänyt samassa yhteydessä 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytettyjä tietoja. Kannekirjelmässään komissio esittää ensimmäisen perusteensa tueksi väitteitä, joissa kehitellään tai täsmennetään kanteen kohdetta, mutta ei millään tavoin muuteta kanteen sisältöä. Ranskan tasavaltaa siis arvostellaan siitä, että se ei ole lähettänyt luetteloa ilmoitetuista sotilasalueista, että se ei ole inventoinut lukuisia Ranskan alueella olevia alueita, joilla on luontotyyppidirektiivin liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja, ja siitä, että se ei ole sisällyttänyt komissiolle ilmoitettuun luetteloon alueita, jotka on museon laatimassa inventaariossa luokiteltu "merkittäviksi" tai "erittäin mielenkiintoisiksi".

110. Edellä esitetystä kannekirjelmästä seuraa, että komissio ei ole kannekirjelmässään esittänyt uutta perustetta, joka ei olisi sisältynyt perusteltuun lausuntoon. Ranskan tasavallan esittämä oikeudenkäyntiväite on näin ollen hylättävä.

B *Ensimmäinen kanneperuste*

1. Jäsenvaltioiden harkintavallan laajuus erityisten suojelutoimien alueiden osoittamisen ensimmäisessä vaiheessa

111. Toisin kuin Irlanti, Saksan liittotasavalta ja Ranskan tasavalta väittävät, erityisten suojelutoimien alueiden osoittamisen ensimmäisessä vaiheessa jäsenvaltioiden on tehtävä tyhjentävä inventaario valtionsa alueella olevista alueista, joilla on luontotyyppidirektiivin liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja. Tämä valinta on tehtävä direktiivin liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen tieteellisten perusteiden mukaisesti.

112. Edellä mainitussa asiassa First Corporate Shipping annetussa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin on katsonut seuraavaa: "Komissiolla tulee olla käytettävissään *tyhjentävä luettelo* alueista, jotka kansalliselta kannalta ovat ekologisesti merkityksellisiä pyrittäessä luontotyyppidirektiivissä tarkoitettuun luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelua koskevaan tavoitteeseen, jotta komissio voisi laatia sellaisen luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, jonka perusteella muodostetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto. Ensiksi mainittu luettelo laaditaan tässä tarkoituksessa kyseisen direktiivin liitteessä III (1 vaihe) säädettyjen perusteiden pohjalta". [38]

113. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että vain tällä tavalla on mahdollista päästä "luontotyyppidirektiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun tavoitteeseen, jonka mukaan on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyminen ja ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella, joka voi sijaita yhteisön yhden tai useamman sisäisen rajan eri puolilla". [39] Yhteisöjen tuomioistuin on todennut seuraavaa: "Luontotyypin tai lajin suotuisan suojelun tasoa on arvioitava jäsenvaltioiden sen Euroopassa olevan alueen kokonaisuuden kannalta, jossa perustamissopimusta sovelletaan. Koska jäsenvaltio ei voi kansallista alueluetteloa laatiessaan tuntea täsmällisesti ja seikkaperäisesti luontotyyppien ja elinympäristöjen tilannetta muissa jäsenvaltioissa, se ei myöskään voi omasta aloitteestaan, vaikka tämä tapahtuisi taloudellisten, sosiaalisten tai sivistyksellisten vaatimusten taikka alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden johdosta, jättää luettelosta pois alueita, jotka ovat kansalliselta kannalta ekologisesti merkityksellisiä suojelua koskevaan tavoitteeseen pääsemiseksi, ilman että se vaarantaa tämän saman tavoitteen toteuttamisen yhteisönlaajuisesti". [40]

114. Tästä seuraa, että jäsenvaltion on merkittävä luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun alueiden luetteloon kaikki ne alueet, joilla liitteen III (1 vaihe) asianmukaisten tieteellisten perusteiden perusteella on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajeja. Tämä "täydellinen" luettelo on lisäksi lähetettävä komissiolle luontotyyppidirektiivissä säädetyssä määräajassa. "Täydellisellä" luettelolla tarkoitetaan siis luetteloa, johon sisältyvät kaikki alueet, joilla on liitteessä III (1 vaihe) määriteltyjen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella liitteessä I määriteltyjä luontotyyppejä ja liitteessä II määriteltyjä luontaisia lajeja.

115. Tästä seuraa, että jos jäsenvaltio ei ole merkinnyt luetteloon aluetta, jolla on edellä mainitut ominaisuudet, tai jos se ei ole lähettänyt tätä luetteloa komissiolle luontotyyppidirektiivissä säädetyn erityisten suojelutoimien alueiden osoittamisen ensimmäisen vaiheen päätyttyä, voidaan todeta, että tämä jäsenvaltio ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan.

38 — Tuomion 22 kohta, kursivointi tässä.

39 — Edellä alaviitteessä 34 mainitun tuomion 23 kohta.

40 — Edellä alaviitteessä 34 mainitun tuomion 23 kohta.

116. Sen asianmukaisen tieteellisen tietämyksen osalta, joka jäsenvaltion on otettava huomioon tätä valintaa tehdessään, on korostettava, että luontotyyppidirektiivissä ei tunnusteta minkään tietyn tieteellisen lähteen oikeudellista pätevyyttä. Tästä seuraa, että jäsenvaltiot voivat vapaasti esittää kaikki ne tieteelliset seikat, joilla on todistusarvoa ja joita ne ovat käyttäneet valitessaan valtionsa alueella olevia alueita, jotka vastaavat luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa asetettuja vaatimuksia. Komission on tarvittaessa esitettävä todisteet siitä, että näillä seikoilla ei ole vakavasti otettavaa tieteellistä arvoa.[41]

117. Katson, että yhteisöjen tuomioistuimen tulisi edellä mainittujen periaatteiden valossa arvioida sitä, ovatko asianomaiset jäsenvaltiot noudattaneet luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan.

2. Asia C-67/99

118. Kun arvioidaan sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se on perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä. Yhteisöjen tuomioistuin ei voi ottaa huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia.[42]

119. Irlanti myöntää, että se ei ole lähettänyt täydellistä luetteloa alueellaan sijaitsevista alueista, joilla on luontotyyppidirektiivin liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajeja. Se on täsmentänyt komissiolle, että se täyttää velvoitteensa sellaisessa aikataulussa, joka ei ole direktiivissä asetettujen määräaikojen mukainen.

120. On selvää, että Irlanti ei ole perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa lähettänyt komissiolle luetteloa kaikista alueellaan sijaitsevista alueista, joilla on luontotyyppidirektiivin liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajeja.

121. Tästä seuraa, että Irlanti ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lähettänyt komissiolle täydellistä luetteloa alueellaan olevista alueista direktiivissä säädetyssä määräajassa.

3. Asia C-71/99

122. Komissio vetoaa käsikirjaan[43] osoittaakseen, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin

41 — Ks. vastaavasti asia C-3/96, komissio v. Alankomaat, tuomio 19.5.1998 (Kok. 1998, s. I-3031, 69 kohta).

42 — Edellä alaviitteessä 37 mainitun tuomion 36 kohta.

43 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 72 kohta.

4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan. BfN:n laatimaa luetteloa, joka on käsikirjassa, ja Saksan viranomaisten komissiolle osoittamia luetteloita vertailemalla ilmenee, että komissiolle lähetetyt luettelot eivät ole täydellisiä.

123. On huomattava, että ne tieteelliset lähteet, joihin komissio nojautuu osoittaakseen Saksan kansallisen luettelon epätäydellisyyden, ovat peräisin elimeltä, joka on auktoriteetin asemassa Saksassa. Saksan liittotasavalta tyytyy lisäksi vain toteamaan, että käsikirja ei ole Saksan viiteluettelo, esittämättä kuitenkaan tieteellisiä todisteita tämän toteamuksen tueksi. Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana Saksan liittovaltion viranomaiset myönsivät, että heidän luettelonsa eivät olleet täydellisiä.

124. Niiden Saksan hallituksen väitteiden osalta, jotka koskevat osavaltioiden toimivaltaa erityisten suojelutoimien alueiden valinnassa, muistutettakoon, että "vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, miksi se ei ole noudattanut direktiivissä säädettyjä velvoitteita ja määräaikoja". [44]

44 — Ks. mm. asia C-423/99, komissio v. Italia, tuomio 7.12.2000 (Kok. 2000, s. I-11167, kohta 10).

125. Tästä seuraa, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lähettänyt komissiolle täydellistä luetteloa alueellaan olevista alueista direktiivissä säädetyssä määräajassa.

4. Asia C-220/99

126. Komissio vetoaa museon laatimaan luetteloon osoittaakseen, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan. Museon inventaariota ja Ranskan tasavallan komissiolle osoittamia luetteloita vertailemalla ilmenee, että Ranskan hallituksen lähettämät luettelot ovat epätäydellisiä.

127. On huomattava, että Ranskan tasavalta ei kiistä museon suorittaman inventaarion todistusarvoa ja tyytyy vain väittämään, että tietyt sen tiedot ovat vanhentuneita. Se ei kuitenkaan esitä mitään tieteellisiä todisteita, joilla se voisi vahvistaa väitteensä.

128. Tästä seuraa, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lähettänyt komissiolle täydellistä luet-

teloa alueellaan olevista alueista direktiivissä säädetyssä määräajassa.

131. Tämänkaltaisella ratkaisulla estetään se, että direktiivin täytäntöönpanoa lykättäisiin viimeiseen direktiivin täyden soveltamisen kannalta välttämättömän toimen täyttämiseen.

C *Toinen kanneperuste*

1. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjen velvoitteiden sisältö ja niiden täyttämiselle asetettu määräaika

129. Kun arvioidaan sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se on perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä. [45]

130. Lisäksi se, että komissio ei ole antanut kaikkia direktiivin noudattamisen edellyttämiä säännöksiä, ei "tätä koskevan nimenomaisen säännöksen puuttuessa vapauta jäsenvaltioita velvollisuudestaan toteuttaa asetetussa määräajassa direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet". "Velvollisuutta on noudatettava riippumatta siitä, ovatko kaikki yhteisön oikeussäännön soveltamisedellytykset täyttyneet." [46]

132. Toisin kuin Saksan liittotasavalta väittää, lomake ei ollut ensimmäinen asiakirja, jossa määriteltiin jäsenvaltioiden valitsemia alueita koskevat tiedot erityisten suojelutoimien osoittamisen ensimmäisen vaiheen päättyessä. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että kutakin aluetta koskeviin tietoihin kuuluvat "alueen kartta, nimi, sijainti ja laajuus sekä liitteessä III (1 vaihe) eriteltyjen perusteiden soveltamisesta saadut tiedot".

133. Näin ollen siitä lähtien, kun luontotyyppidirektiivin teksti julkaistiin 22.7.1992 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä,* jäsenvaltiot ovat tienneet, minkälaista tietoa niiden on koottava komissiolle lähetettäväksi kolmen vuoden määräajassa direktiivin tiedoksiannosta. [47]

134. Luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään myös, että edellä mainitut tiedot on toimitettava lomakkeella. Lomake annettiin tiedoksi jäsenvaltioille 19.12.1996, joten velvoitteen täyttämiselle asetettu määräaika

45 — Ks. mm. em. asia komissio v. Alankomaat, 36 kohta.

46 — Ks. vastaavasti asia C-137/96, komissio v. Saksa, tuomio 27.11.1997 (Kok. 1997, s. I-6749, 10 kohta).

47 — Eli 10.6.1995.

alkoi kulua tästä päivästä. Jäsenvaltioille on annettava kohtuullinen määräaika,[48] jotta ne voivat parhaiten täyttää tämän velvoitteensa. Velvoite merkitsee konkreettisesti sitä, että jäsenvaltiot ilmoittavat niille 1996 tiedoksi annetulla lomakkeella tiedot, jotka niillä oli ollut käytössään jo vuoden ajan. Jäsenvaltiot saivat tietoonsa pääosan lomakkeen sisällöstä jo toukokuussa 1994.[49] Alueita koskevat tiedot tuli koota viimeistään 10.6.1995. Näin ollen jäsenvaltioille tämän velvoitteen täyttämistä varten annettua kuuden kuukauden määräaikaa on käsitykseni mukaan pidettävä kohtuullisena.

135. Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisestä ja toisesta alakohdasta seuraa siis, että jäsenvaltioilla on kahdentyyppisiä velvoitteita:

— 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja liitteessä III (1 vaihe) tarkoitettujen tietojen kokoaminen 10.6.1995 mennessä,

— näiden tietojen kokoaminen lomakkeelle ja lomakkeen lähettäminen komissiolle.

48 — Ks. vastaavasti asia C-99/98, Itävalta v. komissio, tuomio 15.2.2001 (Kok. 2001, s. I-1101, kohta 32).

49 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 102 kohta.

136. Edellä esitetystä seuraa, että jäsenvaltiot, jotka eivät ole lähettäneet 19.6.1997 mennessä komissiolle lomaketta, joka koskee tietoja ensimmäisen vaiheen päättyessä valituista alueista, ovat rikkoneet luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädettyjä velvoitteita.

137. On vielä tutkittava, ovatko asianomaiset jäsenvaltiot noudattaneet näitä velvoitteita.

2. Asia C-67/99

138. On selvää, että Irlanti ei ollut lähettänyt perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä eli 19.2.1998 komissiolle lomakkeita, jotka koskevat sen alueella olevia alueita, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja.

139. On lisäksi korostettava, että Irlanti ei ole pyytänyt komissiolta tämän määräajan pidennystä.

140. Edellä esitetystä seuraa, että Irlanti ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin

4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lähettänyt komissiolle täydellistä lomaketta alueellaan olevista alueista, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajeja.

3. Asia C-71/99

141. On selvää — eikä tätä ole kiistetty —, että Saksan liittotasavalta ei ole toimittanut komissiolle perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa eli 19.2.1998 mennessä lomakkeita, jotka koskevat sen alueella olevia alueita, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja.

142. Näin ollen on todettava, että tämä jäsenvaltio ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan.

4. Asia C-220/99

143. On selvää, että perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä eli 6.1.1998 Ranskan tasavalta oli täyttänyt vain osittain luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaiset velvoitteet.

144. On lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaista, että jäsenvaltion velvoitteidensa täytäntöönpanon yhteydessä mahdollisesti kohtaamat tekniset vaikeudet eivät poista sen laiminlyöntiä.[50] Nämä vaikeudet eivät myöskään ole estäneet Ranskan tasavaltaa lähettämästä ilmoitetuista 672 alueesta 379 alueen osalta tietoja, jotka komissio on katsonut asianmukaisiksi.[51]

145. Näin ollen on todettava, että tämä jäsenvaltio ei ole noudattanut luontotyyppidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole direktiivissä säädetyssä määräajassa lähettänyt komissiolle täydellisiä lomakkeita alueellaan olevista alueista, joilla on liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II lajeja.

D *Oikeudenkäyntikulut*

146. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan

50 — Ks. erityisesti asia C-71/97, komissio v. Espanja, tuomio 1.10.1998 (Kok. 1998, s. I-5991).

51 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 96 kohta.

korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Irlannin, Saksan ja Ranskan tasavallan hallitukset ovat hävinneet asian, ne on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, koska komissio on sitä vaatinut.

Ratkaisuehdotus

147. Edellä esitetyin perustein ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

asiassa C-67/99

1) toteaa, että Irlanti ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lähettänyt komissiolle direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittua täydellistä alueiden luetteloa eikä näitä alueita koskevia tietoja tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti ja

2) velvoittaa Irlannin korvaamaan oikeudenkäyntikulut;

asiassa C-71/99

1) toteaa, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lähettänyt komissiolle direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittua täydellistä alueiden luetteloa eikä näitä alueita koskevia tietoja tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti ja

2) velvoittaa Saksan liittotasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut;

asiassa C-220/99

1) toteaa, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lähettänyt komissiolle direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittua täydellistä alueiden luetteloa eikä näitä alueita koskevia tietoja tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti ja

2) velvoittaa Ranskan tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.